

IZJAVA ZA JAVNOST

1 - VKLJUČITEV PREDSTAVNIKA NVO S PODROČJA ZDRAVJA V PROCES IZVAJANJA NALOG MEDRESORSKE DELOVNE SKUPINE ZA IZVAJANJE ZAVEZ PARMSE DEKLARACIJE

2 - USTANOVITEV SVETA ZA JAVNO ZDRAVJE IN OKOLJE V MESTNI OBČINI MARIBOR

Maribor, 13.08.2015 - Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo (SZOTK), vas vljudno obvešča, da je v okviru projekta »NVO varujejo naše zdravje« v letu 2014/15 uspešno pripravila in izpeljala pobudi za **vklučitev predstavnika nevladnih organizacij s področja zdravja v Medresorsko delovno skupino za izvajanje zavez Parnske deklaracije na Ministrstvu za zdravje in pobudo za ustanovitev Sveta za javno zdravje in okolje kot posvetovalnega telesa županu na Mestni občini Maribor**. Rezultat je Sklep o ustanovitvi Sveta za javno zdravje in okolje na Mestni občini Maribor in Sklep vlade RS o dopolnitvi sestave Skupine MDS s predstavnikom NVO s področja zdravja.

SPLOŠNO O ZDRAVJU IN OKOLJU

V Evropski uniji je osveščena o javno-zdravstveni problematiki in urbanem okolju vedno večja, saj bolezni, ki se pojavljajo kot posledica nezdravega življenjskega sloga povečujejo nevarnost ustavljanja naraščanja življenjske dobe, manjšanja kakovosti življenja in nižanja produktivnosti. Glavni dejavniki tveganja teh bolezni so pogojeni z vedenjskimi vzorci, okoljem ter družbenimi in gospodarskimi dejavniki, na katere je možno vplivati z učinkovito uporabo znanih in dostopnih posegov v javno zdravje in bivalno okolje. Cilj gospodarskega razvoja je v osnutku Strategija razvoja Slovenije 2014-2020 opredeljen ne le kot višja gospodarska rast, temveč med drugim tudi kot gospodarski napredek v funkciji povečevanja blaginje, izboljševanja zdravja in zmanjševanja neenakosti v zdravju.

V Mreži nevladnih organizacij »NVO varujejo naše zdravje« združujemo organizacije in ljudi z znanjem in izkušnjami z obeh področij, saj je okolje v povezavi z zdravjem prednostno področje našega delovanja in širjenja naše mreže nevladnih organizacij. Področje varovanja javnega zdravja s promocijo zdravega življenjskega sloga in odvajanja od zdravju škodljivih razvad, dejavnosti za zmanjševanje dejavnikov tveganja iz okolja za nastanek in razvoj Kroničnih nenalezljivih bolezni, povezujemo tudi s promocijo principov trajnostne mobilnosti, s tem pa združujemo krepitev zdravja z varstvom okolja in varovanjem naravnih virov.

SLOVENSKA ZVEZA ZA JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE IN TOBAČNO KONTROLO

| Partizanska 12 | 2000 Maribor | Slovenija | tel: +386 5 917 80 76 | GSM: +386 51 317 113, | info@zadihaj.si
| www.zadihaj.net

SVET ZA JAVNO ZDRAVJE IN OKOLJE

Župan MOM je dne 1.6.2015 podpisal sklep o ustanovitvi Sveta za javno zdravje in okolje.
Sledi izbor predstavnikov v Svet.

Svet za javno zdravje in okolje je svetovalni organ, ki deluje kot posvetovalno telo županu, sestavljajo pa ga predstavniki nevladnih organizacij s področja zdravja in okolja, predstavniki javnih zavodov in izvajalci javnih služb ter predstavniki občine. Svet ZO je namenjen združevanju interesov s področja zdravja prebivalcev in varstva okolja v občini, posredovanju potreb prebivalcev in rešitev lokalni samoupravi, s ciljem izboljšati zdravstveno stanje ter ohranjati kvalitetno bivalno okolje in s tem zvišati kakovost življenja občanov in občank. Svet za javno zdravje in okolje je oblika vzpostavljanja trajnega in odgovornega partnerstva med nevladnim sektorjem, strokovno javnostjo in lokalno samoupravo.

Prednostne naloge Sveta za javno zdravje in okolje so:

- podajanje mnenj in stališč o smotrnem delovanju in razvoju zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe
- oblikovanje in implementacija programa »Urbano zdravje in zdravo okolje« in ocena uspešnosti izvajanja aktivnosti programa
- vključevanje potreb NVO ter drugih strokovnih in zainteresiranih javnosti v razvojne plane občine na podlagi raziskav in podatkov s terena
- informiranje javnosti o aktivnostih Sveta za javno zdravje in okolje
- aktivno sodelovanje pri pripravi in izvajanju trajnostne urbane strategije, ki jo pripravi in sprejme MOM
- aktivno sodelovanje pri izvajanju vseh nacionalnih strategij v RS na področju zdravja in okolja
- predlogi za ureditev skupnih nalog javnih zdravstvenih zavodov in koncesionarjev pri opravljanju zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe
- informiranje javnosti o zdravstvenih posledicah/ogroženosti zaradi obremenjenosti okolja
- priprava programov za spremljanje korelacije okolje-zdravje
- priprava predlogov preventivnih ukrepov za varovanje zdravja pred prekomernim onesnaženjem okolja

Javno zdravje in kvalitetno bivalno okolje bi morala biti osrednja naloga vsake občine, s čimer bi izboljšala in podpirala zdravje in blagostanje svojih občanov. Mestna občina Maribor bo tako prva občina v RS, ki bo z ustanovitvijo Sveta omogočila plodnejšo komunikacijo med javnostjo in oblikovalci politik in naša iskrena želja je, da se model bodoče dobre prakse razširi tudi na ostale občine v Sloveniji.

MEDRESORSKA DELOVNA SKUPINA ZA IZVAJANJE ZAVEZ PARMSE DEKLARACIJE

Skupina, ustanovljena leta 2012 pod okriljem Ministrstva za zdravje in pod vodstvom državnega sekretarja MZ, med ostalim skrbi tudi za čim boljše sodelovanje med občinsko in državno ravno in s tem implementacijo zavez Parnske deklaracije na ravni občin. Občine so prepoznane kot tiste, ki dejansko skrbijo za izvajanje velikega dela ciljev Parnske deklaracije (npr. za predstavitev dobrih praks na področju infrastrukture, kolesarske mreže, zdrave šolske prehrane). Cilji iz Parnske deklaracije so umeščeni v Strategijo razvoja Slovenije 2020.

NALOGE IN POSLANSTVO SKUPINE MDS

Temeljne naloge Medresorske delovne skupine za izvajanje zavez sprejetih na 5. ministrski konferenci o okolju in zdravju evropske regije Svetovne zdravstvene organizacije so:

- usmerjanje in nadzor izvajanja nalog, ki izhajajo iz "Parnske deklaracije o okolju in zdravju" in dokumenta "Evropski proces na področju okolja in zdravja (2010–2016): institucionalni okvir";
- koordinacija dela med posameznimi ministrstvi in drugimi državnimi organi, vključno z lokalnimi skupnostmi in vključevanjem nevladnih organizacij ter mladih, ki imajo pristojnosti na vsebinah, ki izhajajo iz navedenih dokumentov;
- skrb za koordinacijo znotraj ministrstev, iz katerih izhajajo predstavniki, kakor tudi za koordinacijo drugih institucij v sistemu zadevnih ministrstev.

Prednostno obravnavane naloge skupine MDS so:

- spremljanje Akcijskega načrta za izvajanje Strategije Republike Slovenije za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem 2012-2020;
- spremljanje Zasnove državnega kolesarskega omrežja v Republiki Sloveniji;
- spremljanje strategije za omilitev negativnih podnebnih sprememb in prilagajanja nanje;
- spremljanje dejavnikov tveganja iz okolja;
- spremljanje stanja čezmerno onesnaženih območij in ukrepanje v zvezi s tem.

Vlada RS je dne 9.7.2015 sprejela sklep o nadaljnjem delovanju skupine MDS (ustanovljene leta 2012) pod okriljem Ministrstva za zdravje in vodstvom državnega sekretarja MZ in razširitev delovne skupine za predstavnika NVO s področja zdravja, ki ga imenujejo organizacije s področja zdravja.

Mreža »NVO varujejo naše zdravje« bo, kot vlagatelj pobude v kratkem pozvana s strani MZ k imenovanju predstavnika v skupino MDS.

ZAKAJ SO TI REZULTATI POMEMBNI

Za krepitev zagovorništva in izboljšanje civilnega dialoga, s tem pa tudi opolnomočenje nevladnih organizacij s področja zdravja (ter ostalih) in izboljšanje družbeno odgovornega ravnanja državnih inštitucij nasploh, je zelo pomembno, da se v procese raznih delovnih skupin državnih inštitucij vključi tudi predstavnike nevladnih organizacij.

Ključna naloga našega predstavnika v Svetu ZO in delovni skupini MDS bo spodbujanje občin k pripravi programov za varovanje zdravja in okolja in k izvajanju le-teh, k vplivanju na izboljšanje kakovosti zraka zunaj in v zaprtih prostorih zaradi kemičnih, bioloških, fizikalnih in ostalih dejavnikov tveganja v smeri preventive kroničnih nenalezljivih bolezni. Sledi predvsem skrb za izvajanje zdravstvenih in okoljskih strategij v RS, kot sta npr. Parmaska deklaracija in Akcijski načrt za izvajanje Strategije Republike Slovenije za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem 2012-2020, in izvedbo ter implementacijo le-teh na lokalni ravni.

MEDSEKTORSKO SODELOVANJE LOKALNE IN NACIONALNE OBLASTI

Spodbuditi je treba ukrepe na vseh ravneh, posebej na lokalni ravni in izboljšati sodelovanje med lokalnimi in nacionalnimi oblastmi za spodbujanje dejavnosti za preprečevanje negativnih učinkov urbanizacije (Parmaska deklaracija). Nujen je vsevladni in vsedružbeni pristop ter interdisciplinarno medsektorsko sodelovanje okoljskega in zdravstvenega sektorja, ki je ključno za varovanje zdravja ljudi pred tveganji nevarnega ali onesnaženega okolja in ustvarjanje družbenih in fizičnih okoliščin, ki krepijo zdravje. Zdravje kot prednostna naloga več sektorjev oz. »zdravje v vseh politikah« je pristop, ki nedvomno prinaša velike strateške koristi.

Z ustanovitvijo Svetov za javno zdravje in okolje in sodelovanjem z Medresorsko delovno skupino, sledimo tudi osnovnim zavezam Parmске deklaracije, ki nagovarja k izboljšanju komunikacije med državnimi in lokalnimi inštitucijami v skupni skrbi za zdravje v povezavi z okoljem. Preko posvetovalnih - koordinacijskih teles na lokalnih skupnostih bodo izboljšane tudi možnosti za implementacijo ciljev Parmске deklaracije na ravni občin.

POMEN NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Nujno je vključevanje predstavnikov nevladnih organizacij v oblikovanje javnozdravstvenih in okoljskih politik ter zagotavljanje ustrezne podpore programom, ki bodo prispevali k boljšemu zdravstvenemu stanju državljanov, kot tudi stanju okolja in narave. Nevladne organizacije imajo ključno vlogo pri premostitvi razlik med državljani, javnim sektorjem in ustanovami političnega odločanja ter njihovem delovanju.

Projekt delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Javni razpis za izbor projekta se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov; razvojne prioritete "Institucionalna in administrativna usposobljenost"; prednostne usmeritve "Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga"